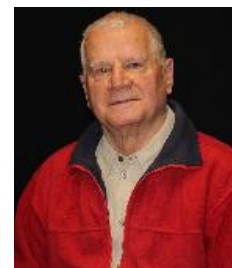

JANUSZ HAJKOWSKI

ur. 1937; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, II wojna światowa, PRL,
Słowa kluczowe	projekt Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów, Janusz Hajkowski, Remigiusz Moszyński (1897-1965), pamiętnik, Perma (ZSSR), wyższe sfery, społeczeństwo w czasie wojny, współpraca z okupantami, aresztowanie inteligencji lubelskiej, sądy, kirkut, egzekucja inteligencji lubelskiej, Dobek (sędzia), Korolka (sędzia), Barbara Jarosz,

Z pamiętnika Remigiusza Moszyńskiego

Spotkałem panią, której ojciec był prezesem sądu apelacyjnego przed wojną w Lublinie. Bardzo ciekawa osoba. I dużą wiedzę [posiada]. Była nauczycielką. Ona w latach 50. skończyła studia na KUL-u, a w 60. uczyła w tej szkole [nr] 23. W tej samej szkole ja byłem uczniem, a ona nauczycielem. Kontakty. Pani mi się pochwaliła, że ma pamiętniki swego ojca i dziennik, że pisał, co się działo w Lublinie codziennie. Po takiej dłuższej znajomości z tą panią, kiedyś miała do mnie zaufanie i ona mi go pożyczyła. Jak poczytałem sobie ten pamiętnik, [to] stanęły mi włosy na głowie. Podam zaraz szczegóły z tego pamiętnika. W miejscowości Permie ZSRR roku 1897, a więc trzy lata przed XX wiekiem, urodził się pan Remigiusz Moszyński, Mosze. W 1916 roku ukończył gimnazjum w Moskwie. W roku [19]19 przyjechał do Polski, więc miał lat wtedy dwadzieścia dwa. On już nie żyje, bo zmarł 5 maja [19]65. I ten pan ciekawy dziennik pisał. Czytałem ten dziennik. Bardzo żałuję, że go nie skserowałem, ale nie miałem sumienia kserować tego. „Basiu – oddałem jej. –Dziękuję ci bardzo”. Stawały mi włosy na głowie. Jak mogli ludzie pracujący tak, jak on – skończył jakieś studia prawnicze, bo był prezesem sądu apelacyjnego w Lublinie – jak mogli otrzymywać deputaty od Niemców. Ten pan otrzymywał. Ja, wychowany w rodzinie robotniczej biedny chłopak, moja matka ziemniaka jednego nie otrzymała od Niemców, a ten otrzymywał takie deputaty, aż przeczytam jakie i kiedy nawet. Miał dzieci, nawet sporo dzieci. Raz, dwa, trzy – pięcioro dzieci miał ten pan Moszyński. Żyje tylko jedna, Basia. [Dnia] 30 września już [19]39 roku otrzymał dziesięć kilo szynki od Niemców. [Dnia] 4 października [19]39 otrzymał pięć kilo cukru i dwa kilo wieprzowiny. [Dnia] 15 października [19]39 otrzymał cztery metry barchanu i cztery metry płótna. [Dnia] 12 listopada [19]39 aresztowano kilkuset przedstawicieli inteligencji lubelskiej – on to pisze – w tym sędziów sądu okręgowego i apelacyjnego,

czyli jego podwładnych. On był szefem sądu apelacyjnego. [Dnia] 18 grudnia [19]39 otrzymał pół tony węgla. Widzi Pan? Jak ja Panu opowiadałem o węglu, jak ja chodziłem po węgiel? On otrzymał pół tony węgla. [Dnia] 25 grudnia [19]39 rozstrzelano na kirkucie kilkanaście osób, w tym dwóch sędziów. [Dnia] 6 stycznia [19]40 roku na kirkucie dokonano egzekucji inteligencji. Chyba tu ten Celiński się wykazał, że dwoje mogło ocaleć. Jeden poszedł, bo był lżej ranny, a drugiemu ten Staszek Wałdowski pomógł, żeby go Niemcy dobili. [Dnia] 19 lutego [19]40 roku aresztowano dwóch sędziów: Dobka i Korolkę – tutaj już podaje nazwiska. „[Dnia] 24 marca [19]40 roku w Wielkanoc mieliśmy kawałek marynowanej szynki i cielęciny, kruche ciasto i przekładane z orzechami i z czekoladą”. Ja, który pragnąłem suchej skórki z chleba. Czyli ludzie i w czasie okupacji żyli dostatnio. I [dnia] 28 sierpnia [19]40 roku dodatkowe kartki żywnościowe dla sądu otrzymał. [Dnia] 1 stycznia [19]41 dostał z sądu pół metra drzewa. On mieszkał na dawnej [ulicy] Wyszyńskiego, a teraz się nazywa Niecała. [Dnia] 1 stycznia [19]41 dostał pół metra drzewa. [Dnia] 5 lutego zakończył wydawać po pół kilo cukru, które trwało od 1 września. Codziennie dostawał pół kilo cukru, proszę Pana. [Dnia] 20 lutego [19]41 przestano wydawać mu dwie paczki papierosów dziennie. Zresztą już [na] wszystkich, co mógł, wszystko już powiedział. Już nie mógł nic powiedzieć, to mu przestali dawać.

Data i miejsce nagrania	2020-11-24
Rozmawiał/a	Piotr Lasota
Redakcja	Renata Pacholarz
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"